

ՓԱՐՔԱՍԱՆՔԸ ՄԵՂՔ Է

«Գողերը, պոռնիկները, գինեմոլները եւ բամբասողները Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի չժառանգեն» (Ա. Կորթ. 6.10):

Ահաւասիկ Աստուան բոլորին բերանները չարախօսութեան անօրէն մուտքեւորութեամբ լեցուցած է: Յարատեւ կերպով բոլորին բերանները իրենց եղբօր դէմ չարախօսութեամբ եւ նախատիմով կը բոցավառէ: Կը նկատեմ, որ անօրէնութիւն գործող անձերը անբրկիւղ են ու չեն փութար գողութեան եւ պոռնկութեան իրենց վատ արարքներէն ապաշխարութեամբ լուացուելու եւ սրբուելու: Եթէ կը գարշիս շնութեան, ուրեմն գարշէ՛ նաեւ բամբասանքէն: Եթէ շնութիւնը գէշ է, Աստուած հաւասարապէս կը դատէ, նաեւ բամբասանք: Բայց առաքելը, որ օրէնքը կ'ուսուցանէ, բամբասանքի անօրէնութիւնը շատ աւելի մեծ ցոյց կուտայ, երբ կ'ըսէ. «Ան, որ եղբայրը կը բամբասէ, օրէնքը կը բամբասէ եւ օրէնքը կը դատէ» (Յակ. 4.11): Եւ ո՞ր անօրէնութիւնը աւելի գէշ է քան այն, որ փոխանակ Աստուծոյ օրէնքը գործադրելու, ինքզինք տէր եւ դատաւոր կ'ընէ: Ըսուած է, որ օրէնսդիրն ու դատաւորը մէկ է, կը փրկէ, կ'ապրեցնէ եւ կորուստի կը մատնէ, իսկ դուն ինչո՞ւ կը դատես ուրիշին ծառան: Տե՛ս, թէ քանի մահերու պատասխանատու է ան, որ թագաւորին պատիւն ու հեղինակութիւնը կը յափշտակէ եւ դատաւորին դատը անձնապէս ինք կը կատարէ, որովհետեւ Տէրը կ'ըսէ. «Իմս է վրէժխնդրութիւնը եւ ես պիտի հատուցուցանեմ» (Բ. Յր. 32.35):

ԿԱԹՈՂԻԿԷ

Եկեղեցոյ ընդհանրականութիւնը կը նշանակէ կաթողիկէ, այսինքն՝ բոլորին պատկանող:

Հայ եկեղեցոյ պարագային, կրկնակ իմաստ եւ նշանակութիւն ունի կաթողիկէ բառը:

Ընդհանրական ստորագրելիէն զատ, քաղաքի մը Մայր եկեղեցին նաեւ կոչուած է կաթողիկէ: Այս անուանումը առաջին հերթին տրուած է Ս. Էջմիածին Մայր տաճարին շէշտելով անոր հանգամանքը, թէ բոլոր հայութեան կը պատկանի: Կաթողիկէ կոչուած է Անիի գլխաւոր Մայր եկեղեցին եւ մեր պատմութեան բոլոր Մայր եկեղեցիներն ու տաճարները:

Աւանդական կանոնն է, որ «Մայր եկեղեցի» կը կոչուին Ս. Աթոռներու եկեղեցիները, եւ այն եկեղեցիները, որոնք առաջնորդներու նստավայրերն են:

Այստեղ որպէս լուսաբանութիւն կ'ուզենք արձանագրել, որ կաթողիկէ պէտք չէ շփոթել կաթողիկոսութեան հետ, ինչ որ բնորոշ է Լատին եկեղեցոյ եւ որուն հոգեւոր գերագոյն պետն է Պապը, որ կը բազմի Վատիկանի մէջ Իտալիա:

ՔՈՒ ԽՕՍԲԵՐ ԽՄ ՈՅԲԵՐՈՒՄ ԵՐԱԳ Է ՈՒ ԽՄ ԸԱԽԻՆՆԵՐՈՒՄ ԼՈՅՍ (Ս. 119.105)

ԺՁ. ՏԱՐԻ ԿԻՐԱԿԻ, 12 ՆՈՅՄԲԵՐ 2023 ԹԻՒ 46

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆՉԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆԵՐ

Ես. 24.1-13: Եփ. 5.15-33: Ղկ. 8.49-57

ՅԻՍՈՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՄԵՏԱՐԱՆԸ

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ 8.49-57

Մինչ Յիսուս կը խօսէր, ժողովրդապետին տունէն մէկը եկաւ եւ ըսաւ. «Աղջիկդ մեռաւ, այլեւ մի՛ յոգնեցներ վարդապետը»:

Յիսուս ասիկա լսելով, ըսաւ ժողովրդապետին. «Մի՛ վախճար, միայն հաւատա՛ եւ աղջիկդ պիտի ապրի»:

Երբ Յիսուս ժողովրդապետին տունը հասաւ չձգեց, որ ռեւէ մէկը ներս մտնէ՝ բացի Պետրոսէն, Յակոբոսէն, Յովհաննէսէն եւ աղջկան հօրմէն ու մօրմէն: Ներսը գտնուողները բոլորն ալ կու լային ու կ'ողբային: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մի՛ լաք. աղջիկը մեռած չէ, այլ՝ կը քնանայ»: Անոնք զինք կը ծաղրէին, որովհետեւ զիտէին, որ աղջիկը մեռած է: Յիսուս բոլորն ալ դուրս հանեց, բռնեց աղջկան ձեռքէն եւ բարձրաձայն ըսաւ. «Ո՛վ փոքրիկ, ոտքի՛ ել»: Անմիջապէս անոր հոգին վերադարձաւ եւ ոտքի կանգնեցաւ: Ապա Յիսուս հրամայեց, որ ուտելիք տան աղջկան:

ՄԻ ՎԱԽՆԱՐ, ՄԻԱՅՆ ՀԱԻԱՏԱ՛

Քրիստոսի այս քաջախերական խօսքը հասկնալի եւ կիրարկելի կը դառնայ այն իսկական քրիստոնէայ անհատին, որ իր քրիստոնէական կոչումը կ'ապրի գործով եւ ոչ թէ՛ խօսքով: Սաղմոսերգուն փորձառաբար կը վկայէ ըսելով. «Տէրն է լոյսս եւ փրկուլթիւնս, որմէ՞ պիտի վախճամ ես: Տէր՛ն է կեանքիս ապաւէնը, որմէ՞ պիտի դողամ: (Սղմ. 26.1): Հետեւաբար սիրելի ընթերցող դժուարութեան մէջ է ես: Մի մտածէր: Դիմէ անմիջապէս Աստուծոյ եւ վստահ գիտցիր, որ Տէրը անպայման պիտի լուծէ հարցդ, եւ քեզմէ պիտի հեռացնէ թշնամին: ՄԻ՛ ՎԱԽՆԱՐ, ԱՅՆ՝ ՄԻԱՅՆ ՈՒ ՄԻԱՅՆ ՀԱԻԱՏԱ՛ ՈՒ ԱՊԱԻՆԻՒՐ ԱՍՏՈՒԾՈՅ:

ՍՈՒՐԲԵՐ ԵՒ ՏՕՆԵՐ

ԳԱՐԲԻԷԼ ԵՒ ՄԻՔԱՅԷԼ ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԵՐԸ

Հրեշտակապետեր Գարբիելի եւ Միֆայելի տօնը ըստ մեր եկեղեցւոյ տօնացոյցին կը գուգադիպի Շաբաթ, 10 Նոյեմբերին: Եկե՛ք միասնաբար ծանօթանանք հրեշտակ բառի իմաստին եւ ապա հրեշտակապետերու:

Հրեշտակ բառը կը թարգմանուի պատգամաւոր կամ դեսպան: Հրեշտակները սահմանուած են սպասաւորելու հոգիներու փրկութեան այն մարդոց, որոնք պիտի ժառանգեն երկինքի արքայութիւնը:

Թէեւ Աստուծոյ առջեւ ծառայակից ենք հրեշտակներուն հետ, սակայն մեծ է տարբերութիւնը մարդոց եւ անոնց միջեւ:

Ինչպէս սուրբերուն միջեւ կան անելի վաստակաւորներ, նոյնպէս եւ հրեշտակներու դասերուն մէջ: Անոնցմէ ոմանք ծանօթ են մեզի իրենց անունով եւ կը տօնախմբենք իրենց յիշատակը:

ԳԱՐԲԻԷԼ հրեշտակապետը, որ կը թարգմանուի Աստուծոյ մարդ՝ երկինքի բոլոր հրեշտակներէն անելի ծանօթ է մարդկային ցեղին: Ան յանախ պատգամաւորութեամբ հանդէս կու գայ Հին, թէ Նոր Կտակարաններուն մէջ, որպէս գործակալ կամ դեսպան երկնաւոր Փեսային:

ՄԻՔԱՅԷԼ հրեշտակապետը ներկայացուած է, որպէս երկնային զօրավար եւ միանգամայն, վերակացու ու պաշտպան Աստուծոյ եկեղեցիին: Երբ Մեծն Կոստանդիանոս իր դարձէն ետք բազմաթիւ եկեղեցիներ շինել տուաւ, ասոնց շարքին հռչակաւոր եղաւ Ս. Միֆայել հրեշտակապետի տանարը:

Ըստ աւանդութեան, բարեպաշտ կայսրը Սոսթենիոնի մէջ գտաւ արձան մը, որ կը ներկայացնէր արծիւի թեւերով այր մը:

Երբ կայսրը հարցուց, թէ որո՞ւ արձանն էր ան, Միֆայել հրեշտակապետը անոր երեւցաւ եւ ըսաւ, որ հոն տանար մը կանգնէ, որպէսզի հաւատացեալներուն համար ուխտատեղի մը ըլլայ եւ այդտեղ երկնային բարեխօսութիւն գտնեն իրենց հոգեւոր եւ մարմնաւոր կարիքներուն համար:

Յայտնաւորքները կը գրեն, թէ երբ առաջին անգամ պատարագ պիտի մատուցուէր Ս. Միֆայելի անունով կառուցուած եկեղեցիին մէջ, ի ծնէ խուլ եւ համր պատանի մը կանխեց սարկաւազը եւ բարձրաձայն ըսաւ. «Պոսիտումէ», որ կը նշանակէ գգոյշ եղե՛ք: Եւ ապա սուրբ հայրապետը ըսաւ. «Ի սրբութիւն սրբոց»:

Ներսէս Շնորհալի իր եղբօր՝ Գրիգորիս կաթողիկոսի խնդրանքով, 100 տուն ոտանաւոր գրեց՝ նուիրուած պանծալի հրեշտակներուն:

ՀԱՐԿՈՒՄ ԴԱՏԱՍԽԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԳԸ, ԻՆՉՊԼ՞Ս ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՁ

Հայ եկեղեցւոյ մէջ ընդհանրապէս խոստովանութիւնը կը կատարուի հաւաքական: Ապաշխարութեան եւ խոստովանութեան եկողները ծունկի կու գան, իրենցմէ մէկը կը կարդայ. «Մեղայ Ամենասուրբ Երրորդութեան» գղջումի աղօթքը, որուն մէջ յիշուած են կամայ եւ սկամայ գործուած բոլոր մեղքերը, իսկ քահանան մէջ ընդ մէջ կ'ըսէ. «Աստուած թողութիւն շնորհէ»: Զղջումի աղօթքէն վերջ, քահանան «Ողորմեացի Զեզ մարդասէր Աստուած» աղօթքը արտասանելով, Աստուծոյ անունով մեղքէ կ'արձակէ խոստովանողները:

Հաւաքական խոստովանութենէն գատ, անհրաժեշտ պարագաներուն ապաշխարութեան եկողներ՝ կրնան առանձին ներկայանալ քահանային եւ խոստովանիլ իրենց մեղքերը եւ բարի խորհուրդներ ստանալ անկէ՝ մեղքի դէմ պայքարելու համար:

Հ Ո Գ Ե Ի Ո Ր Պ Ա Տ Գ Ա Մ

ԻՐ ՄԱՐՄԻՆՈՎ ՔԱՒԵՅ ՄԱՐՄՆԱՎՈՐՆԵՐՍ

Ապա դրաւ իր գրաստին վրայ եւ տարաւ պանդոկ մը ու զայն խնամեց (Ղկ. 10.34): Գրիգոր Նարեկացի, Ստեփանոս Միւնեցի եւ ուրիշներ կը հաստատեն, որ հոս յիշուած գրաստը Քրիստոսի մարմինն է, իսկ պանդոկը՝ եկեղեցին: Վիրաւորը դրաւ իր գրաստին վրայ խօսքը կը նշանակէ, որ Յիսուս վիրաւորները, այլ խօսքով՝ 161 մեղաւորները, առաւ իր մարմինին վրայ եւ իր մարմինով քաւեց անոնց մեղքերը: Պետրոս առաքեալ կը հաստատէ, որ Յիսուս մեր մեղքերը իր մարմինով կրեց իսպախ վրայ (Ա. Պտ. 2.24): Պօղոս առաքեալ կը վկայէ, որ Քրիստոս իր մարմինին մէջ դատապարտեց մեղքը (Հռ. 8.3): Քրիստոս իր մարմինով քաւեց մարմնաւորներուն մեղքերը: Իր մարմինով մեր մարմինները սրբեց եւ սրբացուց:

ՄԵՐ ՍՈՐՎԵԼ ԻՔ Հ Ո Գ Ե Ի Ո Ր Դ Ա Ս Ը

Միշտ յիշենք, որ ոչ միայն մեր հոգիները, այլ՝ մեր մարմինները նաեւ քաւուած ու սրբուած են Քրիստոսի մարմինով եւ արիւնով: Յիշենք, որպէսզի գիտնանք արժէքը մեր մարմիններուն: Յիշենք, որպէսզի անգութօրէն չվերաբերինք մեր մարմիններուն հետ:

ԵԹԷ ԿԱՍ ԵՐԲ Կ'ՈՒԶԵՍ...

ԵՐԲ ՍԻՐՏՎ ԿԱՏՈՒԾՈՅ ԿԸ ՏԵՆՉԱՅ, Կարդա՛ր ՍՂՂՄՈՍ 42

Ինչպէս եղջերուն կը փափաքի վագոդ ջուրերուն, այնպէս ալ ես, ո՛վ Աստուած, ես քեզի՛ կը փափաքիմ: Ծարաւ եմ Աստուծոյ, կենդանի Աստուծոյն: Ե՞րբ պիտի գամ՝ ներկայանամ Աստուծոյ: Օր ու գիշեր՝ արցունքս է կերակուրս, մինչ օրն է բուն մարդիկ ինձի կը հարցնեն. «Ո՞ւր է Աստուած»: Որքան կը յիշեմ անցեալ օրերը, այնքան անելի սիրտս կը փղճկի: Ի՛նչպէս բազմութեան գուլիւր անցած՝ Աստուծոյ տունը կ'երթայի ցնծութեան ու երախտագիտութեան կանչերով, մինչ բազմութիւնը տօն կը կատարէր: Սակայն ինչո՞ւ կը խոռովիս: Աստուծո՛յ յուսա, եւ վերստին գովերգէ զայն ըսելով. «Փրկիչս դո՛ւն ես»: Աստուած իմ, սիրտըս ա՛յնքան տխուր է: Ահա թէ ինչո՛ւ տարագիր այս վիճակիս մէջ՝ կը մտածեմ քու մասիդ, Յորդանանի երկրին, Հերմոնի եւ Փոֆր լեռան վրայ: Միտքս կ'երթայ ստեղծագործութեանդ օրերուն, երբ ովկիանոսները ովկիանոսներուն կ'արձագանգէին ջրվեժներու շառաչով: Որովհետեւ քիչդ այդպէս՝ բարկութեանդ յորձանքներն ու բոլոր ալիքները փշրուեցան իմ վրաս:

Տէրը ինձի հետ է, ցերեկը՝ իր ցուցաբերած հոգածութեամբ, գիշերը՝ իր երգով, որ աղօթք է Աստուծոյ, զիս կենդանի պահողին: Եւ աղօթքիս մէջ Աստուծոյ կ'ըսեմ. «Ի՞նչ ես իմ պաշտպան Վէմս, ինչո՞ւ մոռցար զիս, ինչո՞ւ համար տրտում ըլլամ, երբ թշնամի կը նեղէ զիս: Կարծես մահացու հարած կը ստանամ ամէն անգամ, որ ոտիներս զիս կը նախատեն՝ հարցնելով. «Ո՞ւր է Աստուածդ»: Սակայն ինչո՞ւ պիտի տխրիմ, եւ կամ ինչո՞ւ խոռովիմ: Աստուծոյ պիտի յուսամ, եւ վերստին գովերգեմ զայն, ըսելով. «Փրկիչս ես դուն, իմ Աստուածս ես»: